

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός γνωμοδότησης 73/2017

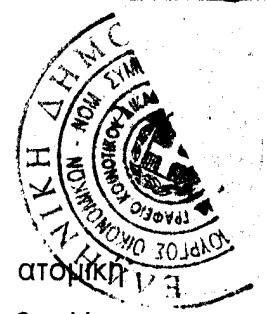
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Στ' Τμήμα)

Συνεδρίαση της 22^{ας} Μαρτίου 2017

Σύνθεση

- Πρόεδρος : Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.
- Μέλη : Ιωάννης Διονυσόπουλος, Παρασκευάς Βαρελάς, Θεόδωρος Ψυχογιός, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Γεώργιος Ανδρέου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.
- Εισηγητής : Γεώργιος Κανελλόπουλος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.
- Αριθ. ερωτημ. : 25967/19.12.2016 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
- Περίληψη ερωτήματος : Εάν, μετά την 2229/2016 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου (Τμήματος Μείζονος Επταμελούς Σύνθεσης), με την οποία αποφασίστηκε ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου της 1^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης του έργου «Αρδευτικό έργο Ελαιώνα Άμφισσας Ν. Φωκίδας», μεταξύ του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και της ανώνυμης εταιρίας «... ΑΤΕ», λαμβανομένης υπόψη της αρνητικής γνωμοδότησης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, δύναται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να προχωρήσει στη σύναψη της εξετασθείσας και εγκριθείσας από το Ελεγκτικό Συνέδριο 1^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών.

7x (signature)

Το πιο πάνω ερώτημα, για το οποίο είχε εκδοθεί αρχικά η 340/2016 ατομική γνωμοδότηση ΝΣΚ, παραπέμφθηκε στο αρμόδιο Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους με το με αριθμό πρωτ. 25389/49769/21.2.2017 έγγραφο του Προέδρου ΝΣΚ και την από 13.3.2017 επισημειωματική επί της πιο πάνω γνωμοδότησης πράξη του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), λόγω μείζονος σπουδαιότητας.

Για το ερώτημα αυτό το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Στ' Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

I. Ιστορικό

Από το ερώτημα, τα συνημμένα σ' αυτό έγγραφα και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα εξής πραγματικά περιστατικά:

1. Η πράξη με τίτλο «Αρδευτικό έργο Ελαιώνα Άμφισσας Ν. Φωκίδας» που ήταν ενταγμένη στο Μέτρο 125^{A1} του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013 μεταφέρθηκε στο Μέτρο 4, Υπομέτρο 4.3 του ΠΑΑ 2014-2020, με προϋπολογισμό 11.586.692,08 €.
2. Με την απόφαση του ΥΠΑΑΤ με ημερομηνία 8.3.2011 είχε εγκριθεί το αποτέλεσμα διαγωνισμού και είχε ανατεθεί με σύμβαση από 3.11.2011 η κατασκευή του έργου αυτού στην εργοληπτική εταιρία «... ΑΤΕ» με συνολικό προϋπολογισμό 20.354.446,47 € ή 13.678.808,35 € μη συμπεριλαμβανομένων δαπανών με Απρόβλεπτα, Αναθεώρηση και ΦΠΑ.
3. Ακολούθως, η Διεύθυνση Τεχνικών Μελετών Κατασκευών και Τοπογραφικής (ΔΤΜΚΤ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (εφεξής ΥΠΑΑΤ) ζήτησε με έγγραφό της από 16.11.2015 και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (εφεξής ΕΑΑΔΗΣΥ ή και Αρχή) για την υπογραφή της 1^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών (ΣΣΕ) δαπάνης 5.646.641,46 € χωρίς ΦΠΑ. Για τη συνδρομή των νόμιμων προϋποθέσεων σύναψης της 1^{ης} ΣΣΕ είχαν προηγηθεί θετικές αποφάσεις από 20.11.2014 της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ 2007 – 2013 και από 9.10.2015 του Κεντρικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Εγγειοβελτιωτικών Έργων.
4. Η ΕΑΑΔΗΣΥ, με την 279/2.12.2015 απόφασή της, δεν παρέσχε τη σύμφωνη γνώμη της και με την 69/26.4.2016 όμοια απέρριψε αίτηση θεραπείας για την ακύρωση, άλλως ανάκληση, αυτής.

ΓΧ

Στις 30.5.2016, η ΔΤΜΚΤ του ΥΠΑΑΤ υπέβαλε στο Ελεγκτικό Συνέδριο για *προσυμβατικό έλεγχο σχέδιο της 1^{ης} ΣΣΕ, επί του οποίου το Ελεγκτικό Συνέδριο με την απόφασή του 2229/2016 της Μείζονος Επταμελούς Σύθεσης, αναθεώρησε την 1889/2016 απόφαση του VI Τμήματός του, ανακάλεσε την 189/2016 Πράξη του Ε' Κλιμακίου του και απεφάνθη ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του ανωτέρω σχεδίου της 1^{ης} ΣΣΕ.

6. Με τα δεδομένα αυτά ερωτάται, αν μετά την πιο πάνω απόφαση της Μείζονος Επταμελούς Σύθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εκδοθείσα στο πλαίσιο του προσυμβατικού ελέγχου του άρθρου 35 του ν. 4129/2013, μπορεί το ΥΠΑΑΤ να προχωρήσει στη σύναψη της 1^{ης} ΣΣΕ, χωρίς να έχει προηγουμένως παρασχεθεί η σύμφωνη γνώμη της ΕΑΑΔΗΣΥ, κατά το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011.

7. Οι προβληματισμοί της ερωτώσας υπηρεσίας αφορούν αποκλειστικά στην ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων σχετικά με την αρμοδιότητα των οργάνων και τη διαδικασία που προηγείται της υπογραφής της συμπληρωματικής σύμβασης, για την ουσιαστική νομιμότητα της οποίας στην προκειμένη περίπτωση οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Αρχής είναι εκ διαμέτρου αντίθετες. Η απάντηση επομένως περιορίζεται στο παραπάνω πλαίσιο του ερωτήματος, χωρίς να επεκτείνεται στα ζητήματα της ουσιαστικής νομιμότητας της συμπληρωματικής σύμβασης περί των οποίων οι ως άνω διιστάμενες αποφάσεις.

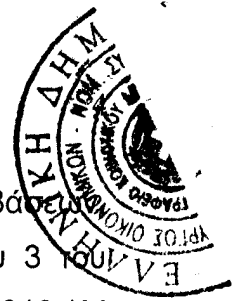
II. Το νομοθετικό πλαίσιο.

8. Η αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τον υποχρεωτικό προσυμβατικό έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων προβλέπεται στο άρθρο 98 του Συντάγματος. Η διάταξη αυτή ορίζει ότι: «1. Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α) ... β) Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει. γ) ... 2. Οι αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου ρυθμίζονται και ασκούνται, όπως νόμος ορίζει. ...».

9. Στο άρθρο 35 του εκδοθέντος, σε εκτέλεση της ως άνω συνταγματικής διάταξης, ν. 4129/2013 «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο» (Α' 52), ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις άσκησης της κατά τα ανωτέρω συνταγματικώς

ΓΧ

(Handwritten signature)

ανατεθείσας αρμοδιότητας¹. Προκειμένου περί συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων που ενδιαφέρουν το παρόν ερώτημα, το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου τούτου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 73 παρ. 1 του ν. 4146/2013 (Α' 90), προβλέπει ότι: «Ο προβλεπόμενος στην παράγραφο 1 έλεγχος νομιμότητας επί των συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων προμηθειών αγαθών, παροχής υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων διενεργείται υποχρεωτικά πριν από τη σύναψή τους από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει το ποσό των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.).»

10. Περαιτέρω, στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 (Α' 204), όπως η υποπερίπτωση δδ' αντικαταστάθηκε με το άρθρο 61 παρ. 1 του ν. 4146/2013, προβλέπονται τα εξής: «1. ... 2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: α) ... γ) ... Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής. Ειδικότερα: αα) ... δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων ...»². Πρόκειται για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους, προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση με ή χωρίς δημοσίευση σχετικής

¹ Κατά την παρ. 1 του άρθρου 35 ν. 4129/2013: «Στις συμβάσεις ... εκτέλεσης έργων ... που συνάπτονται από το Δημόσιο ... διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας της οικείας σύμβασης, πριν από τη σύναψή της, από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου ... Αν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη. ...»

² Η διάταξη αντικαταστάθηκε με το άρθρο 21 παρ. 2 περ. α του ν. 4441/2016 (Α' 227), ως εξής: «δδ) "Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α'147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/EK και 2014/25/EK, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου."»

Λόγω του ότι: α) οι διατάξεις του ν. 4412/2016 εφαρμόζονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 376 αυτού στις δημόσιες συμβάσεις, η έναρξη της διαδικασίας σύναψης των οποίων λαμβάνει χώρα μετά την έναρξη ισχύος του νόμου τούτου, ενώ κατά την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου οι διαδικασίες σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που έχουν ξεκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο έναρξής τους, καθώς και ότι β) εν προκειμένω η έναρξη των διαδικασιών σύναψης τόσο της κύριας όσο και της 1^{ης} συμπληρωματικής σύμβασης έλαβε χώρα πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4412/2016, η διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 λαμβάνεται υπόψη όπως ίσχυε πριν την αντικατάστασή της με το άρθρο 21 παρ. 2 περ. α του ν. 4441/2016 και όπως εφαρμόστηκε, τόσο από το Ελεγκτικό Συνέδριο όσο και από την Αρχή στις επίμαχες εν προκειμένω αποφάσεις τους.

προκήρυξης, εφόσον η εκτιμώμενη αξία τους υπερβαίνει τα όρια που αναφέρονται στα εν λόγω διατάγματα.

III. Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων

11. Κατά τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου (βλ. αποφάσεις 2121/2015 VI Τμήματος, 506/2014 Μείζονος Τμήματος, πρβλ. 6024/2015 Μείζονος Τμήματος), η κατά το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 γνωμοδοτική αρμοδιότητα της Αρχής, αποτελούσα ουσιώδη τύπο της διαδικασίας και ένα επί πλέον διοικητικό προστάδιο ελέγχου, ασκείται στο πλαίσιο λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης και ουδεμία επιρροή ασκεί, αντιθέτως οφείλει να σέβεται την κατοχυρωμένη στο άρθρο 98 παρ. 1 περ. β' του Συντάγματος αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων, η οποία ασκείται στο πλαίσιο των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων του, «... με τις εγγυήσεις που αυτό απολαμβάνει ως Ανώτατο Δικαστήριο ...» (ΕΣ 506/2014), σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 35 του ν. 4129/2013 για τον προσυμβατικό έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων.

12. Ο προβλεπόμενος αυτός και επιβαλλόμενος από το Σύνταγμα ειδικός προληπτικός έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μολονότι δεν απολήγει στην έκδοση απόφασης δικαιοδοτούντος οργάνου (ΑΕΔ 32/2001, 20/2005, ΟΛΣΤΕ 2472/2008, 32/2012, ΟΛΕΣ 2822/2011, ΟΛΕΣ Πρακτικά 16^{ης} Γ.Σ. 19.9.2012, ΟΛΝΣΚ 321/2015), αποτελεί ουσιώδη νομικό τύπο της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων και, ως καθολικός έλεγχος, περιλαμβάνει την εξέταση της νομιμότητας όλων των πράξεων της διοικητικής διαδικασίας. Επομένως, η διατύπωση γνώμης από την Αρχή, έστω και αρνητικής, σχετικά με τη νομιμότητα της απόφασης της αναθέτουσας αρχής να προσφύγει στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, δεν μπορεί να οδηγεί στη ματαίωση του ελεγκτικού έργου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η αναθέτουσα αρχή κρίνει με αιτιολογημένη απόφασή της ότι ο φάκελος μαζί με το σχέδιο της σύμβασης πρέπει να υποβληθεί σ' αυτό. Στην περίπτωση αυτή, το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν κωλύεται να εξετάσει και να κρίνει εξ υπαρχής τη συνδρομή των προϋποθέσεων για τη νόμιμη προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης και τη σύναψη περαιτέρω της συμπληρωματικής σύμβασης.

13. Κατά νομική και λογική ακολουθία των κρίσιμων αυτών νομολογιακών πορισμάτων, αφού η αναθέτουσα αρχή, ακόμη και παρά την αρνητική σύμφωνη γνώμη της Αρχής, κατά το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, σχετικά με τη νομιμότητα προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, δικαιούται να αποφασίσει αιτιολογημένα την υποβολή του φακέλου μαζί με σχέδιο

ΓΧ

(Signature)

σύμβασης στο Ελεγκτικό Συνέδριο για τον, κατά τα άρθρα 98 παρ. 1 περ. β' του Συντάγματος και 35 του ν. 4129/2013, καθολικού χαρακτήρα προσυμβατικό έλεγχο τούτου, σεβόμενη, όπως άλλωστε και η Αρχή, τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έπεται ότι μπορεί (η αναθέτουσα αρχή) να εκτελεί την απόφαση του Δικαστηρίου τούτου σχετικά με τη νομιμότητα υπογραφής της υποβληθείσας σύμβασης και συνακόλουθα σχετικά με την, αποτελούσα προϋπόθεση αυτής, νομιμότητα της προσφυγής στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης, η περί της οποίας κρίση του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανατρέπει στην ουσία την προγενέστερη αντίθετη κρίση της Αρχής.

14. Βάσιμος λόγος διαφορετικής, από τη νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ερμηνευτικής προσέγγισης του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, δεν φαίνεται να υφίσταται. Πράγματι, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ερμηνευόμενης σύμφωνα με το σκοπό της, η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της Αρχής, ασκούμενη στο πλαίσιο λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης, αποτελεί προσθήκη ενός επί πλέον διοικητικού προσταδίου ελέγχου της νομιμότητας προσφυγής της αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης. Ωστόσο, η απονεμηθείσα στην Αρχή ως άνω αρμοδιότητα προσυμβατικού ελέγχου δεν δύναται προδήλως να υποκαταστήσει και, κατά πολύ περισσότερο, να καταργήσει την αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, να ασκεί προσυμβατικό έλεγχο, με τις εγγυήσεις που αυτό απολαμβάνει ως Ανώτατο Δικαστήριο, στις δημόσιες συμβάσεις μεγάλης οικονομικής αξίας, καθόσον η εν λόγω αρμοδιότητα του Ε.Σ. έλκει την κατοχύρωσή της από το Σύνταγμα και συγκεκριμένα από το άρθρο 98 παρ. 1 περ. β' τούτου. Ο έλεγχος αυτός του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος κατά το άρθρο 35 του εκτελεστικού της ως άνω συνταγματικής διάταξης, ν. 4129/2013, καθιερώνεται ως υποχρεωτικός πριν από τη σύναψη της σύμβασης, ακολουθεί τον έλεγχο της Αρχής, αποτελεί εξ υπαρχής καθολικό έλεγχο της μέλλουσας να συναφθεί δημόσιας σύμβασης, περιλαμβάνει επομένως και τον έλεγχο της νομιμότητας προσφυγής της αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης και το αποτέλεσμά του αποτελεί την τελική κρίση για τη σύναψη ή μη της δημόσιας σύμβασης. Επομένως, τυχόν αρνητική γνώμη της Αρχής, δεν εμποδίζει την αναθέτουσα αρχή να υπογράψει τη σύμβαση, για την οποία ο προσυμβατικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατά τις πιο πάνω διατάξεις, απέβη θετικός, ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων νόμιμης κατάρτισης της σύμβασης.

ΓΧ

Βάσει των προαναπτυχθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, επί συνδρομής αντίθετων γνώμων εκ μέρους της Αρχής και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, υποχωρεί προ της αρμοδιότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθόσον, άλλως, η εφαρμογή της διάταξης αυτής θα οδηγούσε, ανεπίτρεπτα, στη ματαίωση του προβλεπόμενου στο Σύνταγμα ελεγκτικού έργου του Ε.Σ. και της εφαρμογής της εκτελεστικής του Συντάγματος διάταξης του άρθρου 35 του ν. 4129/2013 περί της υποχρεωτικότητας ως και του καθολικού και τελειωτικού χαρακτήρα του εν λόγω ελέγχου. Τέλος, η αρμοδιότητα της Αρχής, κατά την ερμηνευόμενη διάταξη, δεν αποβαίνει άνευ αντικειμένου, δεδομένου ότι, πέραν του διοικητικού προσταδίου, εντός του οποίου ασκείται, ασκείται πάντως κατ' αποκλειστικότητα, προκειμένου περί συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων προϋπολογιζόμενης αξίας κάτω του ορίου των 10 εκατομμυρίων ευρώ, οι οποίες εκφεύγουν του προσυμβατικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθώς και των λοιπών δημοσίων συμβάσεων που δεν εμπίπτουν στον έλεγχο αυτόν κατά το άρθρο 35 του ν. 4129/2013.

16. Σε κάθε περίπτωση, η ερμηνεία αυτή είναι σύμφωνη με την προαναφερόμενη σταθερή νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί του ότι το άρθρο 98 παρ. 1 εδ. β' του Συντάγματος δεν είναι αντίθετο προς τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 και συνάδει με την ερμηνευτική αρχή της εναρμονισμένης ή σύμφωνης με το Σύνταγμα ερμηνείας.

17. Στην εξεταζόμενη περίπτωση του ερωτήματος, εκδόθηκε η 2229/2016 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Τμήματος Μείζονος Επταμελούς Σύθεσης, το οποίο, επιληφθέν αιτήσεων αναθεώρησης κατά της 1889/2016 απόφασης του VI Τμήματος αυτού, εξέτασε το υποβληθέν από την αναθέτουσα αρχή σχέδιο συμπληρωματικής σύμβασης, του οποίου η προσβαλλόμενη απόφαση του VI Τμήματος είχε κρίνει κατά πλειοψηφία ότι κωλύεται η υπογραφή. Η κρίση, τόσο της πλειοψηφήσασας, όσο και της μειοψηφήσασας γνώμης της 1889/2016 απόφασης του VI Τμήματος προχώρησε στον καθολικό εξ υπαρχής προσυμβατικό έλεγχο του σχεδίου της συμπληρωματικής σύμβασης, αφού έλαβε υπόψη της (βλ. σελ. 19-20 της απόφασης) ότι με την 279/2015 απόφαση της Αρχής δεν χορηγήθηκε η σύμφωνη γνώμη της για τη σύναψη της 1^{ης} ΣΣΕ, καθώς και ότι με την 69/2016 απόφαση της Αρχής απορρίφθηκε αίτηση θεραπείας κατ' αυτής.

18. Επομένως, το Ελεγκτικό Συνέδριο προχώρησε νομίμως στην άσκηση της συνταγματικής του αρμοδιότητας σχετικά με τον προσυμβατικό έλεγχο του

ΓΧ

υποβληθέντος από την αναθέτουσα αρχή φακέλου και του σχεδίου συμπληρωματικής σύμβασης και στην εξ υπαρχής ουσιαστική τους εξέταση, αρνούμενο τη μη τήρηση του τύπου της προηγούμενης σύμφωνης γνώμης της Αρχής, της οποίας είχε κατά τα ανωτέρω λάβει γνώση, ως διακωλυτικού λόγου σύναψης της επίμαχης συμπληρωματικής σύμβασης. Η κρίση αυτή της αμετάκλητης απόφασης του Τμήματος Μείζονος Επταμελούς Σύθεσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που δεν μπορεί να ανατραπεί (πρβλ. 6625/2015 Ελ. Συνεδρίου Τμ. Μείζονος Σύθεσης με παραπομπή στην ΑΕΔ 20/2005), μπορεί, σύμφωνα με τις προπαρατεθείσες στις παραγράφους 11 επ. σκέψεις της παρούσας, να εκτελεστεί από τη Διοίκηση, η οποία δεν εμποδίζεται προς τούτο από το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, σχετικά με την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής.

IV. Απάντηση

19. Με τα ανωτέρω δεδομένα, το Τμήμα γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι στο ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να προχωρήσει στη σύναψη της 1^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών του έργου «Αρδευτικό έργο Ελαιώνα Άμφισσας Ν. Φωκίδας».

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 26.4.2017

Ο Πρόεδρος

Γ. Χαλκιάς

Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Κανελλόπουλος

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους